

UNITAT DIDÀCTICA

estima el
valencià **II**

Vull estudiar

VULL ESTUDIAR

Soc una espècie en perill d'extinció,
un dinosaure a qui li agrada aprendre molt i molt,
un estudiant del Plistocè
en l'era fosca del suspens.

Soc l'arqueòleg d'un antic jaciment,
un bloc de notes amb dos-cents excel·lents,
un estudiant del Plistocè
en l'era fosca del suspens.

Soc Nefertiti i Tutankamon,
sé exhumar restes, fer divisions,
jo soc, jo soc, jo soc,
soc Cleòpatra i Gengis Khan,
trac bones notes, jo vull estudiar,
jo soc, jo soc, jo soc.

ESCOLTEM, PARLEM I LLEGIM

— Abans d'escoltar la cançó, feu un rogle en la classe i responeu a les següents qüestions:

- Coneixeu alguna cançó o conte que parle d'astronautes?
- Com us imagineu la vida en un planeta que no siga el nostre?
- Inventeu un nom per a un planeta nou.

Conteu al grup alguna anècdota divertida que us haja passat mentre estudiàveu.

— Escolteu la cançó. Canteu-la i balleu-la!

— Feu una posada en comú grupal i expresseu oralment què us suggereix la música i què penseu del que diu la lletra.

— Ara tu: encercla l'emoció que t'ha generat la cançó:

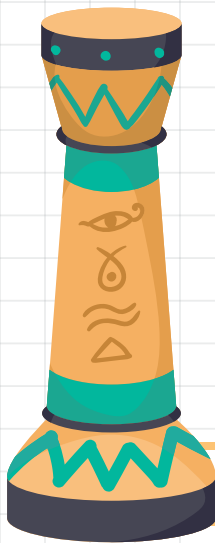

Sents una altra emoció? Dibuixa-la.

— Juegueu amb el text:

★ De manera individual o en petits grups, llegiu el poema/cançó

- com una reina o un rei
- com Nefertiti i Tutankamon
- amb valentia
- com si estiguéreu dins d'un jaciment i hi haguera eco
- cantant com un dinosaure
- amb por

★★ Llegiu o canteu fent totes les combinacions possibles de cos i de veu. Inventeu altres maneres de jugar amb la veu i amb el cos per a llegir o cantar.

VEU	Ràpidament	Lentament	Sil·labejant	Xiuxiuejant	Normal
COS	Un mamut	Una faraona o un emperador	Caminant pel desert	Damunt una piràmide	Caminant pel gel

★★★ Cançó en espill

- Organitzeu-vos en classe per parelles.
- Escolteu la cançó. Una de les persones de la parella (A) representarà amb gestos, veu i moviment el que va dient la cançó i l'altra (B) li farà d'espill. Quan acabe la cançó, torneu a jugar tot intercanviant els rols.
- A partir d'ací, podeu seguir jugant i afegir complicació al joc: canviar un espill per a ser l'ombra -i situar-vos-hi darrere-, cantar la cançó i crear una coreografia...

COMPRENEM, EXPRESSEM I INVESTIGUEM

— Coneixes totes les paraules de la cançó? En cas de dubte, pregunta a la mestra o al mestre o busca-les al diccionari.

— D'aquests versos, quin creus que serveix de missatge de la cançó?

- “li agrada aprendre molt”
- “trac bones notes”
- “un estudiant del Plistocé”

— Per què?

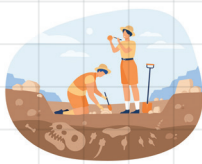

— Contesta:

- A qui li agrada estudiar?
- Per què diu que és “una espècie en perill d'extinció”?

— Què estudia l'arqueologia? Marca la imatge que més s'hi aproxime:

- Ets capaç de dir a què corresponen les altres dues imatges?
 - Matemàtiques
 - Llengües
 - Geografia
 - Història
 - Biologia
- S'ha infiltrat una paraula que no significa “exhumar”. Quina és?
 - Destapar
 - Sumar
 - Desenterrar
 - Desensorrar

— Escribe davall de les imatges el nom dels personatges de les cançons:

G _____

C _____

T _____

N _____

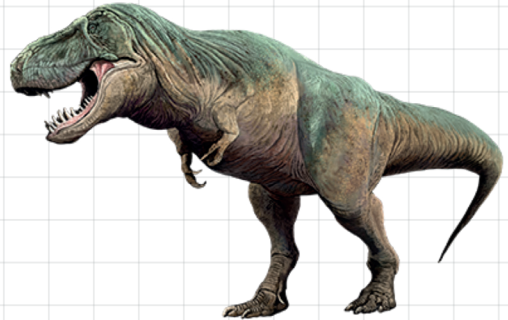

— Què és el Plistocé?

- Un període geològic durant el qual es van produir les glaciacions i aparegué l'ésser humà.
- Període natural durant el qual naixen les plantes.
- Un animal molt gran. Un mamut.

■ Què és el Plistocé?

Soc una espècie en perill d'extinció,
un dinosaure a qui li agrada aprendre molt i molt,
un estudiant del Plistocé
en l'era fosca del suspens.

— Completa les frases:

- Jo soc un _____
- Tu _____ un/una _____
- Ell o ella _____ un/una _____
- Nosaltres _____ uns/unes _____
- Vosaltres _____ uns/unes _____
- Ells o elles _____ uns/unes _____

— Escribe dins de les caixes de text algunes de les característiques de "jo", el protagonista de la cançó. Fes el mateix amb les d'un dinosaure:

JO

El vers "Soc un dinosaure" és una **metàfora** perquè posa en relació dos elements: a "jo" i a un dinosaure, un animal extingit perquè les condicions de vida a la Terra no li eren favorables.

— Descriu-te a tu o a una altra persona per comparació i després substitueix els elements comparatius per afirmacions. Per exemple:

El meu iaio és vell com vell era Matusalem (un home que va viure 969 anys!)

El meu iaio és com Matusalem

El meu iaio és Matusalem!

.....

.....

.....

Amb aquest joc crees **metàfores**. Com veus, una metàfora consisteix a comparar dues coses, A i B, sense cap nexa d'unió.

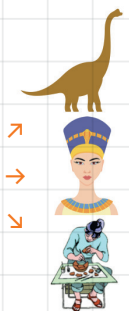

— Practica un poc més i identifica els dos elements de cadascuna de les tres metàfores d'aquest poema de Pilar Arnal:

	A	B
El sol és mitja lluna		
els núvols cotó-en-pèl		
i les estrelles són perles		
que s'engronsen en el cel		

— Explica quins elements tenen en comú aquestes altres metàfores:

jo soc perquè

.....

.....

.....

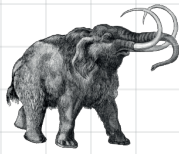

— Eixiu al pati de l'escola i mentre escolteu la cançó camineu i balleu:

Com un personatge molt poderós:

- Nefertiti
- Tutankamon
- Cleòpatra
- Gengis Khan

■ Com un animal prehistòric:

un mamut

un dinosaure

un titanis (ocell gegant no volador)

■ Com si el terra...

- Fora de pedres
- Fora de fang
- Fora de gel

■ Com si hi haguera una tempesta d'arena en el desert.

Com si anàreu nadant a contracorrent pel riu Nil.

Com si carregàreu pedres per a construir una piràmide.

Com un faraó o una faraona.

— Tanca els ulls, respira i pensa una estona. Després, contesta:

- Si jo fora una au, un ocell, seria _____
- Si fora una època, seria _____
- Si fora un personatge històric, seria _____
- Si fora un animal, seria _____

— Escriviu per parelles un poema amb les respostes que trobeu més curioses, divertides o sentimentals. Per exemple, pot començar:

- Jo soc un tiranosaurus; tu, un velociraptor coix!
- Jo soc el Nil; tu, l'Albufera.
- La vida, un gelat de vainilla.

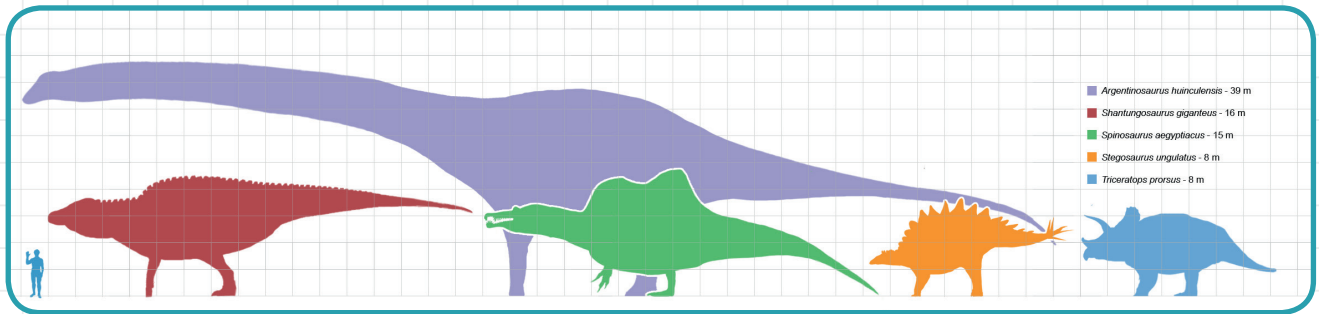
I recordeu posar un títol al vostre poema!

APROFUNDIM

— Heu visitat algun museu paleontològic? Quin? Amb qui?

- Què sabeu dels dinosaures?
- Podríeu distingir un tiranosaure d'un velociraptor?

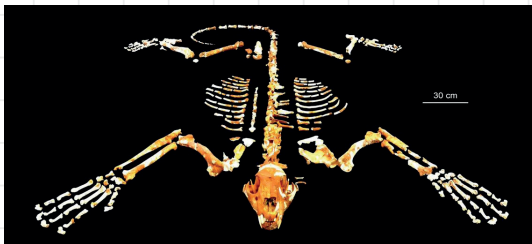

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Largestdinosaursbysuborder_scale.png

— Sabeu que...

- El temps històric de la Terra té anys negatius i positius (aC i dC respectivament), la qual cosa vol dir "abans de Crist" i "després de Crist". L'any 0 és el naixement de Crist.
- A Castelló hi ha una ruta de pintures rupestres de l'any 7.000 aC.
- Al País Valencià hi ha molts jaciments amb petjades fossilitzades (icnites) de dinosaures. Podeu trobar-los a Alpuente, Begís, Bicorp, Xera, Dos Aigües, Millars, Morella...

Esquelet complet d'un lleopard (*Panthera pardus*) del Plistocè superior trobat a Fontanars dels Alforins.

Descripció: es tracta d'una femella d'un any i mig o dos anys. Conserva tota la dentició.

En total, l'esquelet està format per 221 elements.

[Museu de Prehistòria de València](#)

— El nostre planeta té uns 4.500 milions d'anys aproximadament. Molts! Des del principi, la Terra ha patit canvis que han anat transformant-la fins al punt en què la coneixem hui en dia. Per a saber com era la Terra al començament de tot, la paleontologia estudia els fòssils, restes d'organismes que varen viure en el passat, que podem trobar dins de les roques.

- Descriviu les imatges:

Amonita

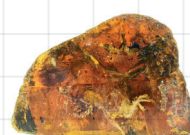
Trilobita

Tortuga de la Cova de Gràcia

Cria d'au en ambre

Organitzeu-vos en grups i busqueu informació sobre aquests temes. Cada grup triarà un contingut o un altre segons allò que vulgueu saber:

- El Plistocé o l'Edat del Gel.
- Els grans animals del Plistocé
- L'aparició de l'*Homo sapiens* en les terres africanes.
- Els fòssils: què són i quina informació ens donen.
- Les glaciacions
- _____

Feu un dossier en què recolliu el que heu investigat. Afegiu-hi dibuixos, fotos... El format pot ser una llibreta xicoteta, fulls blancs grapats o una carpeta. Després, cada grup exposarà el resultat de la investigació.

I si voleu, realitzeu una línia del temps que us permeta organitzar tota la informació i situar-la en una línia temporal. Podeu començar per marcar l'origen de la Terra i els períodes geològics generals, quan van viure els dinosaures, l'aparició dels primers humans, les grans civilitzacions antigues com ara la sumèria o l'egípcia, però també la hitita, la xinesa, les africanes o les americanes...

Decidiu, una vegada llegida la informació:

- La primera i l'última data a representar.
- La unitat de mesura temporal: any (500, 1000, 5000...) segle, mil·lenni... Recordeu que els segles -com les hores- es representen amb nombres romans:

I	V	X	L	C	D	M
=	=	=	=	=	=	=
1	5	10	50	100	500	1000

- Escriviu els fets o les dades més rellevants en el lloc que els correspon.

Per a completar, podeu fer un eixida cultural a algun dels museus que hi ha arreu del nostre territori. Segur que us ho passareu d'allò més bé.

Ecomuseo de Aras de los Olmos

Losillasaurus giganteus Casanovas, M.L., Santafé, J.V., y Sanz, J.L., 2001

Museu Ciències Naturals de València

Museu Paleontològic i de les Ciències Isurus d'Alcoi

Dent *Carcharodon megalodon* Agassiz, 1843

De manera individual o en parelles o grups, us proposem que creu una auca sobre:

- Algun dels personatges que cita la cançó.
- Altres personatges de l'antic Egipte o Mesopotàmia.
- Si ho preferiu, amb un personatge antic inventat.

En tota la història d'Egipte, només cinc dones arribaren a ser faraones. Ho sabies? Busca informació sobre Hatshepsut i sobre la seua història: quan va governar, quant de temps ho va fer, qui la va succeir... segur que descobriràs alguna cosa interessant.

■ Una auca és un conjunt de **vinyetes** acompanyades d'un **text escrit en vers**, disposades generalment en un sol full de paper. Els versos solen ser rodolins, i el text i el dibuix s'han d'ajustar al vers. També es poden fer amb fotografies.

■ **Els rodolins** són dos versos o frases que rimen entre si (rimen dues paraules quan tenen els sons finals iguals):

A l'abril, roses mil.

A la taula i al llit,
al primer crit.

■ Per a practicar, llig aquests rodolins i assenyalan la rima:

- Tens fam?
- Pega un bram.
- Què passa?
- Un burro per la plaça.

A la vora del riu,
no t'hi faces el niu

A l'estiu,
tota cuca viu

Quan plou i fa sol,
passeja el caragol.

Caragol treu banya,
puja a la muntanya.

Al maig,
cada dia un raig

corre llengua 2016 **auca Isabel de Villena**

 <small>Al segle quinze València tenia gran influència. Per això es diu Segle d'Or esta etapa d'esplendor.</small>	 <small>Al mil quatre-cents trenta una ciutat espolenta veu Isabel de Villena, que la seua vida estrena.</small>	 <small>Filla d'Enric de Villena, noble i escriptor de mena, i una dama de la cort, que no es coneix, per dissort.</small>	 <small>Parent de casa real va ser pel dret l'atal que als quatre anys d'edat sola es veu per orfandat.</small>
 <small>En la vida cortesana aprengué de bona gana les idees humanistes que aportaven els artistes.</small>	 <small>Amb quinze anys d'edat dita per la pietat es feu monja d'un convent per voler ser coherent.</small>	 <small>Al convent de Trinitat per la seua santedat fou nomenada abadesa i obeïr d'una prepa.</small>	 <small>A les monges il·lustrava i escriptors aconsellava, dona ben clarivident, no es tancà dins d'un convent.</small>
 <small>El Vitz Christi escrigué per intentar posar fre a les veus que de les dones deien que no eren bones.</small>	 <small>Defensà amb gran dignitat dones del llibre Sagrat que a Jesucrist ajudaren i altres posaren obediència.</small>	 <small>Més Regide que el Tirant Vitz Christi anà brillant. I ara als segles després encara ens té el cor ben pres.</small>	 <small>Ara el paper de la dona de boca en boca ressona. Hui seria feminista... un honor que ella conquisat!</small>

Plaça Ferran, 12
46100 Sagunt (València)
Tel: 96.316.27.00

www.acpv.cat

WWW.ACPV.CAT

■ Inventa rodolins amb els noms de companys i companyes:

"La meua amiga **Maria**
menja cacaus cada **dia**"

"Però Laia és força més **l'esta!**
Ho és més que jo, **aquesta!**"

■ En parella, feu una auca de:

- 9 o 12 vinyetes, amb 2 o 4 versos per vinyeta, en un sol full. Pot ser horitzontal o vertical.
- El tema: els personatges de l'antiguitat
- El format: en un full (foli) o cartolina. Els dibuixos en blanc i negre o color.

■ Aneu per faena!

Personatges de l'"antiguitat"

Títol

Penseu i redacteu els rodolins per cada vinyeta.

Associeu un dibuix o una imatge a cada text.

9 o 12 vinyetes

ESTIREM EL FIL

Durant el Paleolític les condicions de vida eren molt dures. Els éssers humans s'organitzaven en clans d'entre 25 i 50 membres i eren de caràcter nòmada. El clan estava en mans de les condicions de la natura, per això era molt important la cohesió del grup. Com que la supervivència del clan eren l'objectiu de tot el grup, les tasques i els treballs s'articulaven segons la capacitat física, la destresa i la resistència en benefici de la comunitat.

Homes i dones participaven en igualtat de condicions a fi de mantindre la supervivència del clan. Existien dones caçadores, recol·lectores i això es fa evident en les pintures rupestres i en les tombes trobades. També s'ocupaven del domini del foc o del tractament dels animals després de la cacera.

Tot això ho podem saber perquè les pintures rupestres expliquen de quina manera vivien. Mireu aquestes imatges:

Dona recol·lectant mel.
Cova de Bicorp

Dones envoltant un cérvol per a caçar-lo.
Cova de Cogul

https://ca.wikipedia.org/wiki/Fitxer:062_Pintures_de_la_cova_dels_Moros_exposici%C3%B3_al_Museu_de_Gav%C3%A0.JPG

Mireu també el vídeo *Les dones també caçaven a la prehistòria*

<https://www.ccma.cat/tv3/sx3/les-dones-tambe-cacaven-a-la-prehistoria/video/6068589/>

— Després de veure el vídeo i mirar les pintures rupestres:

- Individualment, fes un dibuix en què plasmes les diferents tasques diàries en la vida del clan paleolític. Tingues en compte que vivien en coves i a l'aire lliure, i que les tasques eren custodiar el foc, preparar els aliments, ocupar-se del més menuts, fer les pintures, fabricar els utensilis, preparar la cacera...
- A l'Argentina hi ha "la cova de les Mans". És una de les expressions artístiques més antigues dels pobles sud-americans i és Patrimoni de la Humanitat. En aquesta cova van pintar mans en l'època prehistòrica.

Convertiu-vos en un clan prehistòric i feu un mural col·lectiu en què deieu la vostra empremta. Cobriu una paret de l'escola amb un full gran de paper kraft o paper marró i poseu les mans sobre el paper. Després, pinteu el voltant de la mà amb els colors negre, marró, blanc, ocre i roig. La vostra empremta és igual d'important que la de la prehistòria...

